

De grote brand van 1947

We beginnen langzamerhand te wennen aan droge en hete zomers, maar de zomer van 1947 staat nog altijd bekend als één van de warmste zomers ooit.

Die zomer, op 21 augustus 1947 's middags, werd Linden getroffen door een grote brand waarbij 8 boerderijen en schuren in vlammen opgingen en 9 gezinnen dakloos werden. De brand ontstond aan de Krommenhoek nr. 2 en kon zich vanwege de wind en de droogte razendsnel in westelijke richting verspreiden. Een enorme ramp voor de kleine dorpsgemeenschap die nationaal de aandacht trok, en veel solidariteit teweeg bracht met de getroffen.

De schaarste aan hulpmiddelen en voorzieningen net na de oorlog maakte de situatie er niet gemakkelijker op.

Verslag uit nieuwsblad de Noord Ooster van vrijdag 22 augustus 1947

Linden, donderdagavond.

Om even over vieren is het begonnen. Brand bij Harrie Peters! Alarm! Waarschuwingen, eerst naar brandweercommandant Martens, direct daarna naar de brandweren van Cuijk en Mill. Het vuur grijpt om zich heen.

Enorm snel, zo snel dat niemand het einde van de ramp reeds zien kan. Hoever zal de wind de vlammen voortjagen door het rustige dorpje in de noordelijke bocht van de Maas? Kort nadien brandt ook de boerderij van Jan Reijnders af. Wat zal er nog meer gebeuren?

Goed half vijf is de brandweer uit Cuijk met de prachtige nieuwe motorspuit ter plaatse. Er is water genoeg.

Gelukkig. Als toch de stuw in de Maas er eens niet geweest was!

Wat zou men moeten beginnen; geen drup water zou voorhanden zijn. De Cuijkse mannen weren zich, ondanks de verzengende hitte, prachtig. Burgemeester Van Raaij uit Beers is al bij de ramp. Samen met zijn collega van Cuijk, burgemeester Jansen, probeert hij al het mogelijke te doen de ramp te beperken. Zonder succes. Het vuur grijpt in de kurkdroge omgeving om zich heen met een angstige snelheid. Men ziet het einde niet meer.

De brandweer van Grave is ook present. Men spuit met man en macht, maar de brand gaat verder. De boerderijen van Koos Cornelissen. Piet v.d. Berg en Martien Jacobs, die van Frans Loeffen, Jo Jans (waar twee gezinnen wonen), die van Thijs Schoenmakers en de schuur van Peters gaan verloren in de greep van het vuur. Maar het woonhuis van Peters kan gered worden.

Dan hebben de brandweermannen voor het eerst overmacht op het vuur. Ze houden vast.

Verder weg gaat intussen het onbewoonde huis, eigendom van de kinderen Strik en Driessen, in vlammen op.

Fel jaagt de wind van boerderij tot boerderij met de spelende vlammen. Ver uit elkaar liggen de hofsteden en telkens meent men dat daar het vuur niet komen zal. Men misrekenet zich.

Twee boerderijen liggen bijvoorbeeld 500 meter uit elkaar.

Er tussenin ligt grasland, verschroeid door de zon. Er valt een vlam op en in minder dan geen tijd ijlt de kleine vlam over het veld. De andere boerderij, een halve kilometer verder gaat eraan. Er is geen helpen aan. Met mannenmoed werken de brandweermannen, bijgestaan door soldaten van 10 R.I. uit Grave, die inmiddels gearriveerd zijn. Er is nu ook hulp van Nijmegen. Onder leiding van de Nijmeegse commandant gaat met verder. En men wordt de vlammenzee meester....

Troosteloos gezicht

Een troosteloze groep ruïnes. Dat is het beeld van een vijfde van Linden. Linden herinnert zich de watersnood uit de dagen toen de Maas nog niet gestuwd was. Maar dit is erger. Van de 45 gezinnen die Linden telt, zijn er negen dakloos en dat zijn ruim vijftig personen.

Men heeft ze tijdelijk ondergebracht. Tijdelijk, want deze mensen moeten verder. Daaraan denkt men op dit ogenblik; het is een wonder als men ziet wat van hun bezit is overgebleven. Het fraaie zinnetje 'De verzekering dekt de schade' gaat in dit geval niet op. Doorgaans zijn de boerderijen veel te laag verzekerd. Hoog genoeg voor de dagen van weleer toen de oorlog nog niet alle prijzen omhoog gejaagd had.

Maar nu?

De 35-jarige Michels uit Beers was als zovelen naar de brand gaan kijken, wellicht om zo nodig de helpende hand te bieden. Want, dit moet gezegd, de eenheid van Linden demonstreerde zich in de hulp die iedereen spontaan geboden heeft wel heel duidelijk.

Het leed dat zovelen van zijn bekenden getroffen heeft, heeft hem waarschijnlijk zo aangegrepen dat hij onderweg naar Beers een hartverlamming gekregen heeft.

Linden treurt. Geen wonder. Er is een vracht leed over dit dorp gekomen. Leed voor nu direct, leed voor de toekomst. Want hoelang zal het duren eer de sporen van deze ramp uitgewist zullen zijn? Hoelang zal het duren

vooraleer de boerderijen weer in het Brabantse Land staan? Burgemeester van Raaij zal er al het mogelijke voor doen; wij twijfelen er, hem kennende, geen moment aan. Maar het zal zwaar worden om voorrang te krijgen, geld te bemachtigen en materialen naar Linden te dirigeren. En toch! Lindenaren laat de moed niet zakken! In eendracht kunt ge ook deze ramp te boven komen. In eendracht, zoals ge eendrachtig bij het vuur gestaan hebt en eendrachtig samengewerkt hebt om de vlammenzee te keren. Zij, die aan het noodlot ontkomen zijn, dienen hun plichten te verstaan. De getroffenen moeten geholpen worden, zo spoedig mogelijk. De dorpsgemeenschap van Linden heeft een kans te tonen dat de eenheid haar ernst is.'

Verslag uit het Memoriaal van de Parochie

'Op 21 augustus werd 's avond om zeven uur de pastoor opgebeld, die opdat moment in het retraitshuis te Uden was, om hem mede te delen dat er een grote brand in zijn parochie woedde.

Monseigneur Mutsaerts gaf terstond verlof om de retraite te beëindigen. Per fiets werd door de pastoor de reis naar Linden gemaakt waar hij om half negen arriveerde. Halverwege de polder zag hij het lichaam van Michels uit Beers liggen die door een hartzwakte was overleden. Een kruisheer had hem reeds de Heilige Olie gegeven die de priester bij de kerk van Linden gehaald had.

.....

Gelukkig zijn er geen personen omgekomen; ook geen vee, behalve een paar varkens en enkele kippen. Wel is het wintervoer verloren gegaan. De meesten hebben heel wat inboedel gered maar zij zijn toch het meeste kwijt.

De burgemeester heeft terstond buitengewone maatregelen verkregen bij de distributie, wederopbouw en andere belangrijke instanties. De getroffenen werden bij de burens opgenomen. Brabants Volksherstel te Tilburg belde ongevraagd op en bood alle hulp aan. Op vrijdagavond kwam Commissaris van de Koningin De Quay naar Linden. Pastoor Hoek van Groesbeek-Bredeweg kwam na het eten vijftig gulden brengen namens de oorlogsslachtoffers van zijn parochie, die zelf weliswaar ook nog geen woning hebben, maar hier tijdens de invasie geëvacueerd zaten.

Zaterdag 23 augustus: vandaag kwamen twintig ledikanten met matrassen, drie zware kisten met prachtig ondergoed, kleren en schoenen van het Rode Kruis uit Den Haag aan. Vandaag was hier ook een vertegenwoordiger van de minister van sociale zaken. De tekeningen voor de heropbouw liggen reeds klaar. In totaal kwamen vele giften binnen. Alles werd gecentraliseerd door Brabants Volksherstel te Asten door Remery. Donderdag waren zestig boeren en burgers uit Beers bezig stenen te bikken. Die dag kwamen ook tien zware wagens met stro en hooi uit de omliggende plaatsen aan.'

De burgemeester komt in actie

De schade was enorm. De meesten van de 54 getroffenen hadden alleen nog de kleding over die ze op het moment van de brand aanhadden. Voor de rest was zo goed als alles weg. Daags na de brand krijgen de links en rechts ondergebrachte slachtoffers nieuwe distributiebescheiden uitgereikt. Geleidelijk tekenen zich de precieze gevolgen af en breken autoriteiten zicht het hoofd over snelle hulpverlening. Burgemeester Van Raaij besluit Cis en Dien Roelofs uit hun boerderij in Linden te zetten. Cis en Dien 'boeren' niet en de afgebrande Jo Jans kan de boerderij aan de Eindsestraat beter gebruiken. Met het nodige rumoer vertrekken Cis en Dien naar Gassel, om nooit meer naar Linden terug te keren. Links en rechts wordt de omgeving afgestroopt naar noodhuisvesting voor de getroffen gezinnen. 'Bannink te Mill zal trachten op vliegvelden in de omgeving barakken te verkrijgen' staat in de archiefstukken.

De kosten voor het aanbrengen van noodvoorzieningen worden vier dagen na de brand op 50.000 gulden becijferd. Burgemeester Van Raaij schrijft: 'Wij achten het bouwen van noodboerderijen de juiste oplossing daar het zeker nog vijf à tien jaren zal duren, in verband met de schaarste aan bouwmaterialen en geldmiddelen, voordat tot de definitieve bouw wordt overgegaan.' Van Raaij vindt ook dat de getroffenen hun boerenwerk moeten kunnen voortzetten. Hij schrijft aan de Commissaris van de Koningin: 'Immers de Brabantse boer hij ploegt voort, onder alle omstandigheden'. De burgemeester schat de schade op 80.000 gulden per getroffene. Al snel blijkt dat velen niet en anderen te laag verzekerd zijn.

Collecte voor de parochie Groot-Linden

In alle parochies die onder de dekenaten Boxmeer en Cuijk vielen, werd op zondag 7 september 1947 een collecte gehouden voor de zwaar getroffen Parochie Groot-Linden.

In de aanbevelingsbrief appelleert pastoor Van Delft aan het feit dat in 1940 en 1944 inwoners van de Parochie Groot-Linden zeer lange tijd opeenvolgende groepen van vluchtelingen liefdevol hebben opgenomen en verpleegd, en voorzien hebben van kleren en andere goederen.

Thans echter zijn zij zelf op de liefdadigheid aangewezen. Zonder uw geldelijke steun ziet hun toekomst er donker uit en kunnen zij hun kostwinning en bedrijf niet hervatten. Oorlogsslachtoffers zijn niet te benijden, maar de steunregeling die voor dezen een reden tot hoop is, wordt niet geschonken aan de slachtoffers van de brand. In deze nood zal wel niet vergeefs een beroep worden gedaan op uw medeleven. Moge uw bijdrage door God worden aangenomen als een krachtig gebed om van eenzelfde ramp bevrijd te blijven. '

Deze tegel in de zijgevel van het pand Krommenhoek 2 herinnert aan de wederopbouw na de grote brand:

'Brand die Linden teisterde, naastenliefde pleisterde 1947-1948'.